

ticho neléčí

SVOBODNÉ FÓRUM

INTERNETOVÝ DENÍK PRO ŠÍŘENÍ SVOBODNÝCH INFORMACÍ A KRITICKOU DISKUSI

„Tož demokracii bychom
už měli, teď ještě nějaké
ty demokraty“
T. G. Masaryk

[HOME](#) | [ČESKO](#) | [NÁZORY](#) | [SVĚT](#) | [FOTOGALERIE](#) | [SVOBODNÝ ŽIVOT](#) ▾ | [KONTAKT](#)

Leo Pavlát: Izrael se nechová jako Rusko, bojkot výrobků je politický krok

ROZHOVOR

AUTOR: JOHANA HOVORKOVÁ

SVĚT

2.2.2016

Ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát dlouhodobě kritizuje Evropskou unii za přístup k Izraeli, který v současné době demonstruje snaha o označování některých izraelských výrobků. V rozhovoru pro Svobodné fórum hovořil nejen o tomto kroku, ale o celkovém nárůstu antisemitismu v Evropě.

Jak se v židovské komunitě v současné době odráží nárůst extremismu ve společnosti?

K tomuto tématu se každoročně vyslovuje „Výroční zpráva o projevech antisemitismu v České republice“ připravovaná Židovskou obcí v Praze. Za rok 2015 ještě vydána nebyla, ale je zřejmé, že v porovnání se západní Evropou zatím u nás situace není tak nebezpečná.

Extremisté sílí spolu s uprchlickou vlnou. Cílí sice zejména na islám, ale lidé typu Adama B. Bartoše jsou zároveň antisemité, jsou tedy silnější i v tomto tématu?

Preferovaným cílem pravicových extremistů jsou u nás setrvale Romové, nyní, v souvislosti s problematikou migrantů, jsou zaznamenány radikální projevy proti islámu. V tomto kontextu jsou protižidovská vystoupení méně patrná, což jim ale neubírá na nestoudnosti a nebezpečnosti. Aktivitami Adama B. Bartoše se ostatně zabývá policie. Oproti minulosti se nicméně objevilo nové téma –

možný nárůst protižidovské animozity v Evropě v důsledku migrace, protože se jedná o lidi přicházející ze zemí se zažitými, programově šířenými protižidovskými stereotypy. Z židovského hlediska nelze přehlížet ani to, na co upozorňují bezpečnostní analytici po celé Evropě: v souvislosti s migrační vlnou zmiňují zvýšená rizika terorismu. A islámští radikálové, jak je známo, systematicky útočí proti Židům. Konečně třeba zmínit antisemitské projevy čerpající z démonizace Izraele. V tomto ohledu se pravicoví extrémisté s těmi nalevo velice dobře shodnou.

ČTĚTE: Ředitel Židovského muzea: Evropská unie šikanuje Izrael

Když se ještě zastavíme u tématu migrační krize, v České republice počet muslimů nenarůstá. Jak byste ale zhodnotil efekt sílícího islámu v západní Evropě v souvislosti s židovskou komunitou?

Z Francie loni emigrovalo do Izraele historicky nejvíce Židů, a to neznáme čísla o jejich odchodu do jiných zemí. V evropských muslimských komunitách se do velké míry projevuje protižidovská zášť. V komunikačně otevřeném světě není těžké najít pro ni dostatek podnětů a v arabském světě je protižidovská propaganda nacistického typu naprosto běžná. Svádět však takový stav jen na palestinsko-izraelský konflikt neobstojí. V některých školách západní Evropy s početnou muslimkou docházkou lze jen obtížně učit o holocaustu, z Belgie je již známo napadení učitele žáky. Antisemitské publikace ovšem vycházejí i u nás. A v brněnské mešitě bylo koneckonců před

několika lety zaznamenáno vystoupení jejího člena s nábožensky ostře formulovanými protižidovskými výroky. Nemluvě o tom, že při jednom militantním vystoupení třimal maketu střelné zbraně.

Ráda bych se zeptala na označování výrobků z některých území, což se teď snaží prosadit Evropská unie. Vy jste to označil za jednoznačně politický krok. Proč myslíte, že k němu dochází právě nyní?

Podívejte, Evropská komise na jedné straně jmenuje zmocněnce pro otázky antisemitismu a holocaustu a na druhé straně přijme opatření, které je dokladem zaujatosti Evropy proti státu založenému po válce jako státu Židů. Zmíněné opatření je licoměrně vydáváno za technické, nikoliv politické. Není tomu tak. Připraveno bylo již před lety, ale na žádost USA nebylo zavedeno, když to mělo v roce 2013 posloužit politickým jednáním Johna Kerryho na Blízkém východě. Již z toho je zřejmý související politický kalkul. Izraeli je současně ve srovnání s jinými zeměmi měřeno jiným metrem. Maroko má obsazenu Západní Saharu, kde čerpá ropu – a Evropská unie tuto ropu kupuje. Žádnému značkování výrobků není podrobena turecká enkláva na Kypru. Jsou zde přitom desítky dalších územních konfliktů – Kašmír, Tibet, ale v žádném dalším případě Evropská unie žádná importní opatření nezavedla. Argumentace, že v případě Izraele jde o technické opatření, prostě není pravdivá. Nejhorší je ovšem načasování tohoto opatření. Bylo přijato v době, kdy Evropa na jedné straně hlasitě odsuzuje terorismus, avšak vlnu násilí vůči izraelským civilistům ignoruje.

Izraelci jsou již měsíce vystaveni každodennímu teroru útočníků s noži, vrahů v automobilech najíždějících do lidí. A v tuto dobu Evropská unie v podstatě ve shodě s krajně levicovým hnutím BDS (Boycotts, Divestment and Sanctions neboli Bojkot, stažení investic, sankce), jehož nepokrytým cílem je zánik Státu Izrael, vyhrocuje vůči této zemi svou nevoli. Izrael je přitom jediná demokracie v oblasti, stát, který je od svého vzniku vystaven pokusům o likvidaci, dnes zvláště výrazný ostrůvek stability uprostřed chaosu a krutosti. Že se za těchto okolností Evropská unie proti Izraeli až demonstrativně negativně vymezila, považuji za zlé gesto, které má ovšem ještě jeden neblahý dopad: dále snižuje šance na urovnání blízkovýchodního konfliktu jednáním, povzbuzuje Palestinskou autonomii, aby nejednala s Izraelem.

V čem konkrétně?

Celý koncept řešení konfliktu na Blízkém východě je založen na rezoluci Rady bezpečnosti číslo 242 z listopadu 1967 k řešení důsledků tzv. šestidenní války z června toho roku. V této rezoluci je jasně řečeno, že cílem je dosažení míru, dohody o bezpečných a uznaných hranicích, což předpokládá stažení Izraele z území obsazených v daném vojenském střetu na takto vzájemně přijaté linie. Na tom, že uvedených cílů bude dosaženo přímým vzájemným jednáním, stál mírový proces založený na dohodách z Osla z roku 1993 a podpořený následnými ujednáními. Za tento postup se explicitně opakovaně písemně zaručila i Evropská unie. Jednání mezi Izraelci a Palestinci

však již léta neprobíhají, protože to Palestinci odmítají. V rozporu s ujednáními spoléhají na internacionalizaci konfliktu, vnější tlak na Izrael s cílem dosáhnout pouze jeho stažení z obsazených území bez záruky bezpečnosti a míru pro něj. Za těchto okolností se spor může jen nebezpečně vyhrotit, což je snad i jejich cílem. Vždy počítají s tím, že se mezinárodní mínění obrátí proti Izraeli jako při posledním konfliktu v Gaze. Palestinci navíc v rámci své představy o ukončení konfliktu požadují přesunutí přibližně 4 miliónů Palestinců, kteří nežijí v Palestinské autonomii, do Izraele. Fakticky by to znamenalo likvidaci židovského demokratického státu.

ČTĚTE: LEO PAVLÁT: Židé mohou údajně za všechno, protože prý řídí svět

Kromě tohoto politického a principiálního tlaku, může označování výrobků ovlivnit Izrael ekonomicky?

Ekonomicky je potenciální ztráta odhadována na 50 milionů dolarů, což je z hlediska izraelského exportu nevýznamná položka – Izrael do Evropské unie vyváží ročně za 30 miliard dolarů. Izrael si navíc najde jiné odběratele. Určitý dopad, negativní, to však mít bude, a to hned dvojí. Zboží, které má být označeno, pochází na západním břehu Jordánu převážně z Izraelci vybudovaných průmyslových zón. Ve 14 takových je na 800 továren a zemědělských družstev. V nich spolupracují Židé a Arabové, Palestinci zde mají práci, vyšší mzdy než kdekoli jinde, nedochází zde k žádným útokům proti Židům, je zde klid. Pokud by však přece jen vázl odbyt zboží, poškodilo by to především tisíce těchto Palestinců. Ostatně i sama Palestinská

autonomie ustoupila již před lety od myšlenky, že by zde Palestinci pracovat neměli, a tak se vlastně vyslovila proti bojkotu. Naproti tomu v podtextu opatření Evropské unie lze pobídku k bojkotu jasně vysledovat.

Existují nějaké další kroky ze strany Evropské unie vůči Izraeli?

Rád se spletu, ale nejspíše jde o první z řady kroků ve shodě s cíli hnutí BDS. Sami jeho stoupenci považují označování zboží z území pod izraelskou správou za „první symbolický krok“. Požadují dále zákaz distribuce všeho izraelského zboží do Evropské unie, pozastavení asociační dohody s Izraelem, zbrojní a ekonomické sankce proti němu. Takové požadavky vycházejí z neopodstatněného a s ohledem na charakter izraelského státu urážlivého rovnítka mezi ním a někdejší segregační Jihoafrickou republikou. Vyhraněná levice si po skončení studené války našla v Izraeli svého nepřítele, kterého se snaží skandalizovat jako rasistický stát apartheidu, stát koloniální či okupační. Znepokojivé je, že tento hlas nachází čím dál víc porozumění u evropské liberální levice, která určuje tón v politickém, mediálním a univerzitním prostředí. Je to nebezpečný vývoj.

Jak je to u nás s postojem vůči Izraeli?

Poslanecká sněmovna s výjimkou komunistů, což je příznačné, se proti značkování výrobků ze západního břehu Jordánu, východního Jeruzalém a Golan postavila. Česká republika je již v Evropě vlastně

výjimkou svými obzvlášť dobrými vztahy s Izraelem. Usnesení Poslanecké sněmovny však není rozhodující, hlavní slovo bude mít vláda. Věřím však, že fakticky k žádné změně nedojde, již proto, že u nás chybí legislativa, která by problematiku označování jednoznačně definovala. Bude velmi zajímavé sledovat, jakým způsobem se bude legálně prověřovat původ výrobku. Existuje pojem „poslední podstatné opracování“, což má být pro určení původu rozhodující. Jak k tomuto budou jednotlivé země přistupovat, je samo o sobě problém.

Evropská unie ale zcela bojkotuje Krym. Proč nevidět případ Izraele i v tomto kontextu?

Obrannou válku Izraele z roku 1967 nelze s okupací Krymu v nejmenším srovnávat. Izrael se nezachoval jako Rusko, neútočil s cílem přisvojit si. Že v případě Izraele nešlo o agresi, je jasné z postoje OSN. Ta daný konflikt posuzovala jako spor o území, nikoliv jako agresi. Chce-li Evropa přispět k míru na Blízkém východě, měla by působit k obnově jednání ze strany Palestinců bez předběžných podmínek. Domnívat se, jak si mnozí myslí, že stažením Izraele z obsazených území nastane mír, je omyl. Do války v roce 1967 neovládal území, z nichž se má nyní stáhnout, ale arabští sousedé Izrael neuznali a mír s ním neuzavřeli. Z Gazy se Izrael úplně stáhl před více než deseti lety – a nastal mír? Nikoliv. V Gaze se k moci dostal palestinský teroristický Hamas a Izrael se stal cílem jeho raketového ostřelování.